

ВАРІЮВАННЯ ШВИДКОСТІ ЗМІНИ РУХУ ТОНУ В АНГЛОМОВНИХ СІЛЬСЬКИХ ПЕЙЗАЖНИХ ОПИСАХ

Гуменюк І.Л.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

ingum1976@gmail.com

The paper offers the results of the acoustic analysis of prosodic means realizing English rural landscape descriptions. The results of the acoustic analysis enabled the author to establish the variations of tonetic movement speed in the prose descriptive fragments under study.

Key words: *Acoustic analysis, English rural landscape descriptions, tonetic movement speed, intonation.*

У наукових дослідженнях англомовних прозових художніх творів особливої значущості набуває проблема взаємодії мовних засобів під час усної реалізації цілих творів або їхніх уривків, зокрема описів природи. Незважаючи на достатній рівень розробленості текстової проблематики, вивчення інтонаційної організації згаданого вище типу описів є досить актуальним. Це зумовлено потребою всебічного розгляду опису як однієї з комунікативно-мовленнєвих форм художнього тексту, яка здатна впливати на слухача та змінювати його емоційний стан під час її актуалізації.

Тому метою запропонованої праці є встановлення закономірностей варіювання швидкості руху тону англомовних сільських пейзажних описів як одного з провідних акустичних параметрів.

Експериментально-фонетичне дослідження просодичного оформлення англомовних сільських пейзажних описів здійснювалося згідно розроблених у фонетиці методик [4, с. 62-69; 5, с. 186-191], а також авторських класифікації [3, с. 165-169] та експериментальної методики [1, с. 21-24; 2, с. 161-165]. Мета дослідження полягала в оцінці характеру взаємодії акустичних параметрів в інтонаційній організації різних видів сільських пейзажних описів. Серед тональних параметрів, що розглядалися в ході експерименту, помітну роль в просодичному оформленні сільських описів природи відіграє саме швидкість зміни руху тону.

Дослідження швидкості зміни напрямку руху тону у термінальній ритмогрупі показало, що в інтоногрупах статичних пейзажних описів вона коливається в зонах від максимальної до нульової.

На зазначених вище ділянках інтонаційного контуру всіх різновидів сільських пейзажних описів переважає мала та середня швидкості зміни ЧОТ. При цьому у динамічних фрагментах найчастотнішою є мала швидкість зміни руху тону, що разом із незначними показниками максимальної швидкості вказує на більшу пологість термінального тону, порівняно із міськими описами, й на меншу варіативність показників просодичних параметрів (конфігурація термінального тону, максимум ЧОТ і його локалізація, тональні діапазон та інтервал), що є спільною ознакою для сільських описів природи.

Дані інструментального аналізу вказують на те, що мала швидкість зміни напрямку руху тону є найчастотнішою в усіх сільських пейзажних описах. Зона середньої швидкості є наступною за рекурентністю, а її частота в усіх досліджуваних описах цього типу характеризується приблизно однаковими показниками з незначним переважанням у динамічних ділянках статично-динамічних описів. Такі показники швидкості у поєднанні із середніми просодичними параметрами (тональним інтервалом, діапазоном і рівнем інтенсивності, тривалістю пауз) та середньою й короткою середньозвуковою тривалістю є невід'ємною особливістю описів села.

Значно нижчу частотну має зона нульової і великої швидкості зміни руху тону з найнижчими показниками нульової у динамічних описах. Найвища частота великої швидкості зміни ЧОТ на динамічних ділянках статично-динамічних описів віддзеркалює значну крутизну спадного термінального тону, пов'язану зі зростанням динамічності їхнього вимовляння.

Результати акустичного аналізу дозволяють стверджувати, що завдяки варіюванню швидкості зміни руху тону та її комбінації з іншими інтонаційними параметрами можливе розрізнення досліджуваних фрагментів не лише за типовою й видовою належністю, а й рівнем емоційно-прагматичного потенціалу.

Отже, при високій рекурентності малої та середньої швидкості зміни руху тону прослідковується загальна тенденція до зростання долі великої та макисмальної зон досліджуваного акустичного параметру на термінальних ділянках сільських пейзажних описах. Такий розподіл показників пояснюється зростанням динаміки вимовляння аналізованих описів, що забезпечується зміною від малої до середньої і великої швидкості зміни руху тону у сполученні з підвищенням тонального рівня спадного термінального тону опуклої конфігурації до середнього і високого, локалізацією максимуму інтенсивності саме на цій ділянці.

Література

1. Гуменюк І.Л. Варіювання рівня емоційно-прагматичного потенціалу в англійських прозових описах природи / І.Л. Гуменюк // *Science and Education a New Dimension. Philology II* (4). — Budapest, 2014. — Issue 24. — P. 21—24.
2. Гуменюк І.Л. Експериментально-фонетичне дослідження англійських прозових описів / І.Л. Гуменюк // *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки* [наук. журн.]. — Черкаси: Вид-во Черкас. нац. ун-т, 2011. — Вип. 213. — С. 161—165.
3. Гуменюк І.Л. Систематизація ознак описів природи сучасної англійської прози / І.Л. Гуменюк // *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство): [у 4 ч.]*. — Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. — Вип. 81 (2). — С. 165 — 169.
4. Калита А.А. Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення: [монографія]. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. — 320 с.
5. Калита А.А. Перцептивна й інструментальна оцінки емоційно-прагматичного потенціалу висловлень / А.А.Калита, Л.І. Тараненко // *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки: Мовознавство*. — Луцьк: — 2012. — № 24, (249). — С. 186—191.